

Boj velmocí o východ asijský.

Evropské velmoci zápasí o nabytí neb upevnění svého postavení na asijském východě ve vodách Tichého oceánu v tanných přístavech. Tytéž síly, jež zápasily v otázkách krétské a řecko-turecké, objevují se i tam, s tím toliko rozdílem, že vystupují tu ještě Sjednocené státy. I mají tamnější národové, zvláště Japonci, Číňané a Korejci dosti na vybranou, vždy se najde velmoc, jež je buď otevřeně nebo tajně podporuje v boji proti ostatním velmocem, jež snad nechtějí oné býti po vůli, na př. Anglii. Spor na Západě přenáší se přechasto uměle takto i na asijský Východ, kde Anglie pozbývá vlivu svého, zvláště od poslední japonsko-čínské války, kdy spojená síla a vliv Francie a Ruska, k nimž připojilo se i Německo, staly se směrují při řešení sporných otázek.

Od doby té přibýlo nových hořlavých látek na východě. Japonci chtěli podrobiti sobě Čínu a státi se pány ve Východní Asii, k čemuž Rusko jako soused nebeské říše nemohlo lhostejně přihlížeti ve vlastním již zájmu, i ujal se Číny proti panství japonské a působilo v tomto směru při vyjednávání o smír.

Rusko připustilo jen, aby Japoncům připadl překrásný ostrov Velikého oceánu, Formosa, odmítlo však rozhodně připojení poloostrova Lia-Tongského a nesvilo, aby Korea, hraničící s ruským asijským územím, pozbyla své samostatnosti. Politika ruská vůči sousedním zemím, s nimiž žije Rusko v přátelství nejlepší, směřuje k tomu, aby v ohledu mravním a hmotném zkvětal, aby takto odolaly cizím vlivům, přechasto Rusku nepřátelským. Rusko, majíc nadbytek místa v Asii své, netouží po panství nad zeměmi těmi, ale nedopouští, aby jeho nepřítel usadil se tam a v blízké nebo dálnější budoucnosti ohrozovali ruské zájmy na Východě. Proto vzalo Rusko i Koreu v záštitu proti Japoncům a nedopustí již nikdy, aby proti přátelům jeho a sousedům někdo něco podnikl.

Mírumilovná politika přirozeně je vítána Koreji jako Číně a vliv ruský v důsledcích šíří se tu a nedopouští, aby jiný se tu ujal. A tak Rusové staví dráhy, banky, školy, konsuláty, chrámy v Číně a stejně v Koreji. Dále bylo sděleno, že ruská vláda dostala od korejského krále svolení ku stavbě pravoslavného chrámu a kolleje v Seule. Seul pak bude spojen s Ruskem telegramem, který bude podřízen ruské kontrole.

Japonci poznávají nyní, že vlastně Rusové udávají tón na Východě, i hledí smířiti se s Ruskem, a spoň nebudou činiti tomuto obvyklé překážky snad více na podnět Anglie, jež těžce nese postup obchodu německého i v těchto končinách. Ale i Spojené Státy působí na Čínu a Japonsko v tom směru svou politikou, aby vliv evropský byl na březích Tichého oceánu zatlačen, což tu a tam korunováno jest již zdarem. Když Angličané rozhodli se položit kabel do Austrálie, Spojené Státy počaly pracovati o zřízení kabelu ze západního břehu republiky do Japonska. Později opět Spojené Státy zasáhly do poměrů tamnějších ve sporu čínsko-německém o přístav Ciao-Čau a obyvatelé uvítali zakročení o tím více, ježto k Německu Američané nechovají se zrovna přátelsky.

Západní velmoci mají dobré předvoje v misiích, ti připravují půdu jako před tisíci lety v českoslovanských zemích pro politické záměry, pro obvyklé obsazení nové země. Přičina najde se obyčejně snadno. Jsou to zase misiární. Domácí lid je jiného náboženství, misiáři přijdou a berou mu tisícileté názory o světě

a nebí a vnučují mu své, i násilím mnohdy. A lid se opře tomu a ve svém fanatismu sáhne někdy i na život misiárnů.

Tak se stalo nedávno dvěma misiárnům německým a Německu pod záminkou zadosťučnění zmocnilo se strategicky a obchodně důležitého přístavu s tvrzi a nemá chuti odtud se hnouti. Nabýlo nové záminky, vlastně hned dvou, předně položilo ohromné podmínky satisfakční, jednak potrestání vinníků příslušných, vystavění domu misiárního, náhrady 600,000 taelů příbuzným ubytých, dále náhradu výloh za námořskou výpravu a udržování posádek v Ciao-Čau a posléze řekl, že na vzdor náhradě tam zůstane, aby zabránilo podobným útokům na Němce a misiáře.

Rusku nadešel tím vhodný okamžik k obsazení velmi cenného nezamrzajícího přístavu Port Arthur s přílehající zátokou.

Přístav Ciao-Čau je velice bohatý, nikdy nezamrzne; bude-li spojen s Pekingem a Hong Kongem, nabude vysoké důležitosti. Poblíž je uhelná pánev, podnebí je zdravé, krajina hustě obydlena. Rusové již před nedávnem znali význam přístavu toho, ale marně usilovali o nabytí jeho. Číňané pomýšleli dosud utvořiti z přístavu toho u

ponci nemálo udílení při přehlídce vojska korejského minulého jara, jež bylo vyučeno od Ruska, byl to prapor královské stráže. Do Koreje přivezli Japonci staré zástoby černých látek a vydali rozkaz, že Korejci smí jen černé šaty nositi; také násilně ostříhali Korejcům copy a prodali vlasy do Evropy, posléze uvěznili krále a ubili královnu. Japonci nemají co uváděti do Koreje, poněvadž co dobře u nich prospívá, jest obyčejně pod dozorem Evropana. Jinak pohlížejí na Koreje jako na nižší ragu určenou pro japonské vykořisťení a vyšší. Proto jsou nenáviděni u lidu.

Japonci stále vysílají do Koreje osadníky, dnes již jest tam kolem 20,000 Japonců a několik tisíc vojáků japonských. Jakmile se otevře nějaký nový přístav, hned je tam kolonie japonská; takovým způsobem chtějí utvořiti japonský řetěz kolem Koreje.

Hlavním činitelem vedle obchodu cizího jsou v Koreji a na celém Východě misiáři různí. V Seule jest veliký chrám katolický, vystavený od misiárního sbíreka. Hlavně působí tu americké misiě.

V Bostoně je velká společnost, vysílající misiáře na Východ. Mají s sebou dosti peněz, staví

zmocnit se pečeti jeho; jesti tam zvykem, že kdo tuto má aneb kdo má zákonné právo na trůn, může státi se králem. Ale spiknutí se nezdařilo, a tak prchl Joison do Ameriky, kde nabyt za pobytu svého titul doktora na universitě a přijal americké poddanství, oženil se s Američankou. Navrátil se pak do Koreje a jest "radou" ve dvou ministerstvech a vydává svůj list v 300 výtiscích "The Independent" a korejský "Toknin-Sinmun" v 2500 výtiscích, v němž vykládá Korejcům americkou svobodu a revoluční praktiku. Oblisty jsou svorny proti Rusku, obávajíce se velkého vlivu jeho na lid a zemi v nedaleké budoucnosti při železné dráze východní, sibiřské. Pro konečný bod mandžurské železnice v Pečelijském zálivu nebo v Žlutém moři není vyhledáno dosud místo, jež spojeno bude s Pinjanem, odkudž budou Francouzi stavěti dráhu na Seul.

Rusové proto nalehají na to, aby ruské misiě byly stejně vydatně podporovány jako americké, aby banka tam byla vystavěna jako v Číně, dále četné školy ruské, telegraf, chrámy, a mladí Korejci, aby vzdělávání byli na technických a odborných školách v samém Rusku rovněž i aby v přístavech všech byly ruské konsuláty a vojsko na ochranu vyslanectva a misiě, jako mají Japonci.

Celkový státní důchod korejský obnáší 6 milionů mexických dolarů a vybere se z lidu nejméně 15, při čemž polovice ztrácí se v kapsách úředníků. Král dostává na své vydržování milion dolarů, ostatní jde na vojsko, stavby, školy, na krytí dluhu japonského a hlavně do rukou mandarinů. Dováží se z ciziny za 8 1/2 mil., vyváží se z přístavů, kde jsou cla za 2 1/2 mil., ale úřady nemohou vyšetřiti vývoz po souši s Čínou a Ruskem. Korea jest bohatá na rýži, boby, ryby, býky, kožešiny, mořskou kapustu a lesy. Uváží-li se, že Korejci jsou celkem líný lid, jest vývoz při nejmenším 5 milionů dosti velký a země dosti bohatá.

Korejci pokoušejí si z malých důmků s dlouhými trouby. Něčeho se nebojí jen zemětřesení; mají široké bílé neb jako sláma žluté pláště, dvojité klobouky, bílé kožené stěvice a bílé tlusté punčochy. V obličejích jsou opuchlí. Spatří-li Evropana v obchodě, nevědí, co činiti za zboží. Dělají krásné věci, na př. ze železa skříň a bedny, vyšívají polštáře pro pohovky, zhotovují výtečný papír, převyšující papír de Japon, tisknou překrásné knihy a píšou velkolepé manuskripty, jež prodávají téměř zdarma. Prodávají je na váhu, na př. dva velké díly dějia korejských za jeden rubl! Většina toaletních maličkostí v krámech je čínského původu jako v Peking.

Korejci nejraději sedí při hře v kostky, kouří, pohodlně hrají a líně i mluví, jsou filosoficky klidní, dávají přednost nečinnosti před prací. Jakmile Korejec pracuje měsíc a dostane na př. pět dolarů, hned sekne prací a jde na vesnici odpočinouti si zase na celý měsíc! A není-li pak co dělat, může ukradnouti něco nebo se vypůjčiti na věčnou oplátku. Vláda vyděračské třídy jambanů odvykla lid pracovati, poněvadž jamban může beztravně vzíti prostému člověku jeho úspory.

Kdo by za takových poměrů pracoval nadbytečně, anebo hleděl zlepšiti si postavení své, když ví, že při nejbližší příležitosti přijde některý násilník a vezme mu jeho výsledek práce?

K dvoru královy ve velkolepé mramorové pagodě jde cesta různými oklikami a strážemi jako v Číně. Zdi budov jsou pokryty jemnou uměleckou řezbářskou prací. V každém koutě jest basrelief Budhy anebo jednoho z úředníků jeho. Umění proniklo sem z Číny a Japonska, tam z Indie,

kamž přišlo od řeckých kolonií, jež Alexandr zanechal na Gangu, odkudž šifilo se s budhismem na východ čínský, korejský a japonský.

Král korejský jest nevyšoký, s dobrou, poněkud opuchlou tvář s malinkým vousem. Oblečen jest jako všichni poddaní ve smuteční žlutavý šat zvláštní bavlenné látky, přepásaný černou šňůrou a nosí bílý úbor na hlavě jako starý Číňan. Má dobré oči a při mluvě tenké ruce své tře dlouhými prsty jako z bojácnosti. Následník princ převyšuje ho vzrůstem, jest také opuchlý a krátkozraký, ale v přítomnosti otce svého nesmí nositi brejle, což ho patrně rmoutí. Krotá poněkud v řeči. Král radostně vzpomíná doby, kdy chránil na ruské misiě a kde se mu dobře vedlo. Též ministři jeho si tam líbivali.

Boj velmocí evropských i Ameriky na krajním východě asijském vstupuje nyní do nových období a jakkoli cestou smírnou řeší se jednotlivé zápletky a místní spory a srážky, přec jest již dnů zřejmo, že ve větší ruské svou politiku obezřetnou, podporovanou tichou prací kulturní a národohospodářskou, sklízí ovoce a stává se rozhodujícím činitelem i v východní Asii a ve vodách Tichého oceánu.

N. L.

Čte se jako zázrak.

Případ, který vzdoroval zručnosti lékařů dvou pevnin, vyléčen užíváním jednoduchého léku.

Gonzales, Tex., dne 13. list. 1897. Laskavě uveřejněte následující, jež píšu, aby prospělo veřejnosti. Asi před desíti lety, dokud jsem byl ještě u vojska, ubral jsem si hrozný neduh. Celé mé tělo pokrylo se vyrážkami. Štábní lékař mne prohlédl a rozpoznal to za svrab. Vzali mne do nemocnice, kde prodělal jsem přísné léčení, ale bez výsledků. Byl jsem pak poslán do solných mořských lázní a koupal jsem se v slané vodě pravidelně, ale beze všeho zjarmu. Neduh můj po tři léta budil zájem vyšších vojenských lékařů, přijímaje v to i vrchního lékaře a různé štábní doktory. Posléze poručeno mi užívati arsenik. Počal jsem jednou kapkou třikrát za den, a zvyšoval postupně dávku až ku 19 kapkám třikrát za den. Kromě toho musel jsem brát ob den horkou lázeň. Byl jsem natírán zeleným mydlem a drhnut kartáčem v horké vodě, až krev skrze kůži prosakovala. Těžko lze si představit, co jsem musel vytrpět. Vyrážky pak pozvolna se ztratily. Vystoupil jsem z vojska a přijel do Ameriky. Asi před rokem cítí jsem se hrozně bídný a nemocný. Nevěděl jsem, co by mně scházelo a z lékařů také žádný. Manželka moje přinesla mne, abych zkusil lék, nazvaný Dr. Petra Hoboko. Ač jsem v něj pražádné důvěry neměl, koupil jsem si ho láhev a počal jej užívat. Užíval jsem ho jen krátký čas, když při přešlékání se pohledu na své tělo jsem se zděsil. Bylo vyrážkami hustěji obypáno, než kdy před tím. Zdálo se mi, že je mně lépe, ale vyrážky byly hroznější. Žena dotáhla na mne, abych lék nadále užíval. Objednal jsem si jinou zásobu a v pravidelném užívání léku jsem pokračoval. Když jsem několik málo láhví využíval, vyrážky zmizely. Mohl jsem vidět, že Hoboko neduh ze mně vyláhalo, neboť vyrážky s těla mého v šupínek odpadávaly, tak byly tlusté. Léčení vrchního lékaře nemoc na místo z těla zahánělo do těla. Cítím se nyní úplně zdravý a jsem tak povděčným. Nemyslím, že je mnoho takových případů jako můj, ale chci, aby toto bylo uveřejněno, tak aby trpící společníci mohli si to přečísti. Váš

ARNOST NEUBAUER.

Dr. Petra Hoboko má nepřeřeknou pověst úspěchu v léčení všech neduhů týkajících se krve a soustav tělesných. Jest to lék, který se zdá, že stojí v poli lékařském o samotě. Jest zvláštním sám o sobě. Nelze ho koupiti v lékárnách. Prodává se místními jednatelem nebo majitelem přímo. Adresujte: Dr. Peter Fahrney, 112-114 So. Hoyne Ave., Chicago, Ill.

Dobrý prodáváč, jež strávil několik roků v obchodě smíšeném, jež mluví český, německy, glicky, hledá tímto místem v sílu svého ob-
aně. Vyžná se v začátek s máněm, vešel chov se věří, do smíšeného obchodu spá-
vřím. Nabízky necht' jsou zaslány pod š-
dající adresou: of Pokrok Západu, Oma-
ron - Zrakas.

RICHARD LE GALLIENE.

Le Galliene, kterýž jest znám lépe svými výstřednostmi a kritikami, nežli svými spisy, kterýž ale proto považuje se za básníka a spisovatele. Pořádá po východních městech přednášky. Jest posud mladým mužem, štátním teprve 30 roků.

jižního vchodu do Pečelijského zálivu operační bod pro čínské loďstvo, z čehož se soudí, že co nejdříve dá náhradu Německu.

Německé listy, připravující půdu pro sebe v přístavu, uznávaly, že vlastně i Rusko má právo na přístav ten, dle všeho na základě smlouvy rusko-čínské, dle níž v případě zamrznutí vladivostovského přístavu ruské lodi mají právo přistáti v některých čínských přístavech, mezi nimiž je i Ciao-Čau. Avšak Němci těší se, že Číňané spokojí se formálním protestem a Německo nabude ještě část pobřeží pro zřízení uhelní stanice.

"Uhelní stanice", známé sklady uhlí hrají důležitou úlohu v stanicích pobřežních. Japonci do stanic těch dávají na Koreji místo uhlí — vojsko ozbrojené; ze stanic uhelných stávají se takto malé pevnosti, jimiž Japonci hledí celou Koreu jako síť obsaditi a zatáhnouti.

Korejci proto s velkou obavou a nedůvěrou pohlížejí na počínání Japonců, o němž v několika dopisech upravuje člen poselstva knížete Uchiomského v "Novém Vremeni".

Japonci stali se u Korejců oblíbeni svými opravami a úskoky. Oni vydírali, kde se co dalo; chtěli vycvičiti vojsko domácí, ale nic z toho nebylo, poněvadž by tím letli bič na sebe a proto byli Ja-

domy, kostely, školy atd. Zástupce ruský v Koreji je vydatně podporoval v té naději, že s jejich pomocí potírati bude vůli Japonců, ale oni zároveň bojovali s těmito proti Rusům, neboť jde jim o to, aby Korea stala se dojnou krávou pro Ameriku. V době bouří za fatku zkouplili drahé věci a dovezli je do Ameriky. V duchu americkém vydávají korejský list "The Corean Repository". Oni staví "oblouk neodvislosti" tam za městem, kde korejský král vítal čínské posly, projevuje tím svou závislost od Číny. Ale hlavně běží jim o politický rozvoj Korejců, chtějí utvořiti korejskou republiku dle Spojených Států amerických. Pořádají tábory, ve školách vyučují "parlamentnímu právu" děti, pojednávají o politických otázkách s lidmi, kteří napřed musí býti naučeni poslušnosti a nepáchati krádeže.

Roku 1895 protestanských misiárnů bylo v Koreji 80, Korejců protestantů 300, katolických misiárnů 32, kdežto Korejců katolíků 20,000.

Pomocníkem amerických misiárnů a rádců krále, pomáhajících korejským úředníkům v přehmatcích, krádežích pokladních a podvodech, je vydávatel "Indepent" Joison, jediný korejský novinář, jenž podnikl spiknutí proti králi a starokorejské straně, chtěje